

YILDIZ TEKNİKTE YENİ ANAYASA PANELİ

Yıldız Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, 24 Kasım 2011 Perşembe günü Üniversitemiz Merkez Kampüsü Hünkar Salonu'nda, hem Üniversitemizin 100. Yılı Kutlama hem de İktisat Bölümünün 20.Yılı Kutlama Etkinlikleri kapsamında " İktisat Tartışmaları II: Yeni Anayasa" adlı bir Panel düzenlemiştir.

İçinde bulunduğumuz yılın en önemli toplumsal ve güncel sorunlarından biri olan "Yeni Anayasa", altı farklı Üniversiteden/Kurumdan 10 Bilim İnsanı/Panelist tarafından iki oturum halinde tartışılmıştır. Yıldız Teknik Üniversitesi İİBF Dekanı Prof. Dr. Güler Aras'ın oturum başkanlığını yaptığı sabah oturumunda "Anayasanın İktisadi Temelleri", Prof. Dr. Asaf Savaş Akat (Bilgi Üniversitesi), Prof. Dr. Güneri Akalın (İstanbul Aydın Üniversitesi) ve Prof. Dr. Turan Yay (YTÜ) tarafından ayrıntılı olarak tartışılmıştır.

Profesör Asaf Savaş Akat, basit, kısa ve öz bir anayasadan yana olduğunu belirtmiş, Anayasada bireyin siyasal hakları (ifade özgürlüğü, bir araya gelme özgürlüğü...) yanında, seçim sisteminin de olması gerektiğini savunmuştur. Anayasanın iktisadi boyutu konusunda ise, özel mülkiyetin Anayasada yer alması gerektiğini ve kamu çıkarı ile bir ölçüde dengelenmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Profesör Akat'a göre ise, denk bütçe, mali kural, para ya da maliye politikasına ilişkin ilkeler Anayasada yer almamalıdır.

Prof. Güneri Akalın, 1982 Anayasasının temsil ettiği düzen ile, içinde bulunduğumuz Uluslararası ve Ulusal fiili düzenin farklılığını vurgulayarak Anayasada her şeyden önce iktisadi örgütlenme biçiminin yer alması gerektiğini savunmuştur: 1982 Anayasası, Soğuk Savaş Döneminin dışa kapalı, planlı, karma ekonomi örgütlenme biçimini temsil ederken, günümüz fiili dünyasının dışa açık küresel örgütlenme biçimine uymadığını, kaos yaratabileceğini ileri sürmüştür. Profesör Akalın Türkiye'de bir Anayasal Buhrandan söz edilebileceğini, 50 milyon nüfusun sadece 15 milyonunun vergi/pirim ödediği, çoğunluğun azınlığın sırtından geçindiği, popülist bir yapıyla karşı karşıya olduğumuzu belirtmiştir. Aydınlanma sürecinden geçmeyen bir toplumda seçmenlerin tercihleri arasında büyük farklılıklar

varsa, seçmenlerin tercihleri benzeşmiyorsa, bunun önemli bir sorun olduğunu ve bunun Anayasa yapma ile çözülemeyeceğini ileri sürmüştür. Türkiye'nin Küresel Ekonomi dünyasında iki alternatifi vardır: Avrupa Birliği'nin temsil ettiği sosyal piyasa ekonomisi ve BRIC ekonomilerinin temsil ettiği sosyal refah dağılımını ihmal eden rekabetçi piyasa ekonomisi modeli. Türkiye için ikinci modeli öneren Prof. Akalın, rekabetçi piyasa ekonomisinin kurumlarının (kaynak tahsisi mekanizması, kamu sektörünün işlevleri, mübadele, özel mülkiyet, girişim özgürlüğü, Merkez Bankasının özerkliği, Bağımsız Kurumlar) ve belli ölçüde mali kuralın Anayasaya girmesi gerektiğini savunmuştur.

Prof. Dr. Turan Yay, çeşitli Anayasa çalışmalarında pek iktisatçılara danışılmadığı tespitinden hareketle, özellikle Anayasal İktisat ve Hukuk ve Ekonomi alanlarında çalışan iktisatçıların bu konuda görüşlerini/teorik çerçevelerini ele alan bir sunum yaptı. Anayasayı, “daha iyi bir toplumsal düzen amacıyla toplumun ortak akıl geliştirme/yaratma becerisinin bir belgesi” olarak ifade eden Prof. Yay, bir sözleşme olarak anayasa, koordinasyon mekanizması olarak anayasa kavramları üzerinde durdu. Sürdürülebilir bir toplumsal yapı için etkinlik ve adalet kavramlarının öneminden hareketle, Anayasa tasarımı bu kavramların nasıl rol oynayabileceğini vurgulayan Prof. Yay, Anayasada bulunması gereken hakları da, mülkiyet hakkı, sözleşme hakkı, serbest girişim hakkı ve serbest fiyat hakları olarak belirtti. Bu hakların yanı sıra temel garantiler olarak İstikrarlı Yasal/Ekonomik Çevre, İstikrarlı Para, Açık Piyasaların önemine değindi. Sunuşunu Merkez Bankası/para basma, piyasalar ve devlet borçlanmasına ilişkin somut madde önerileri ile tamamladı.

Sabah oturumunun tartışma bölümünde Profesör Güneri Akalın ve Profesör Turan Yay Anayasada iktisadi maddelerin önemli ve olması gerektiği şeklinde bir yaklaşım benimserken, Profesör Asaf Savaş Akat, mülkiyet hakkı ve girişim hakkı dışında iktisadi konulara ilişkin herhangi bir maddeye gerek olmadığı görüşünü savunmuştur.

Öğleden sonraki “Anayasadan Beklentiler: Nasıl Bir Anayasa?” başlıklı oturum Prof. Dr. Murat Demircioğlu tarafından yönetilmiş ve dört hukukçu/panelist görüşlerini ifade etmişlerdir. Bilgi Üniversitesinden Prof. Dr. Sibel İnceoğlu, 1982 Anayasasının hem girdi meşruiyeti (halkın katılımı

olmadan hazırlanmış), hem de çıktı meşruiyeti (halk tarafından kabul görmemek) açısından sorunlu olduğunu belirterek halkın Yeni Anayasa Taleplerinin kaynakları üzerinde durmuştur. Anayasanın kendisinden önce Türkiye’de Anayasanın algılanma sorunu bulunduğunu ileri süren Prof. İnceoğlu, yaygın otoriter anlayışın ya da zihniyetin değişmesi gerektiğini belirtmiştir. Toplumun Anayasal taleplerini, özgürlük talebi, yönetime katılma talebi ve adalet talebi olarak sıralayan Prof. İnceoğlu, bu taleplerin dört çatışma yarattığını belirtmiştir: Etnik kimlik üzerinden çatışma, inanç kimliği üzerinden çatışma, yargının bağımsızlığı/tarafsızlığı üzerinden “çekişme” ve asker-sivil ilişkileri/sivilleşme çatışması. Bu noktaların ayrıntılarına giren Prof. Sibel İnceoğlu, sonuçtan umutlu olmak istediğini belirtmiştir.

İstanbul Ticaret Üniversitesi’nden Prof. Dr. Mustafa Erdoğan, “Halksız Demokrasi” ve “Haksız Hukuk” kavramlarından hareketle 1982 Anayasasını eleştirmiş ve Yeni Anayasada eskisindeki toplum devlet ilişkisi felsefesinin tamamen değişmesini savunmuştur. Türkiye’de rejimin, normal bir demokrasi gibi görünse de, halkı işe karıştırmadan işleyen bir demokrasi olduğunu, seçim sonuçları ile kamusal karar alma kurumlarının aynı olmayabildiğini belirtmiştir. Halksız demokraside bürokratik gelenek ağır basarken, sistemin katılımcı, müzakereci yanı ya yok, ya çok tartışmalı ya da hukuki güvenceden yoksundur. Hukuk sözcüğünün etimolojik olarak “insanların haklarını güvence altına alan kurallar” anlamına geldiğini belirten Prof. Erdoğan, Türkiye’de hukukun vatandaşı değil devleti koruduğunu, vatandaşın hakkını korumadan çok, “vatandaşa haddini bildirdiğini” belirtmiştir. Prof. Erdoğan Türkiye’nin hem Demokrasinin hem de Hukukun “sahicisine” geçmesinin acil bir ihtiyaç olduğunu belirterek konuşmasını tamamlamıştır.

Yıldız Teknik Üniversitesi’nden Doç. Dr. Ozan Erözden Anayasanın başlangıç ve değişmez maddeleri üzerinde durmuştur. 1982 Anayasasının değişmez maddelerinin, oluşturulacak bir Asli Kurucu İktidarı bağlamaması gerektiğini belirtmiştir. Yeni Anayasada temenni nitelikli bir başlangıç metni

olabileceğini belirten Doçent Erözden, değişmez maddelerin de çoğulcu rejim, demokratik işleyiş, hukukun üstünlüğü ve insan hakları gibi maddelerden oluşması gerektiğini ileri sürmüştür.

İstanbul Barosu Eski Başkanı Avukat Muammer Aydın, “bir devletin kurumlarının nasıl işleyeceğini gösteren ve bireylerin haklarını güvence altına alan genel kurallar bütünü olarak” tanımladığı Anayasaların yapıldıkları dönemlerin karakteristiklerini taşıdığına değinmiştir. Türkiye’nin yakın geçmiş Anayasa ve Hukuk tarihi/deneyimi üzerinde duran Avukat Aydın, Yeni Anayasanın hazırlanmasında ortak akı bulmak için tüm toplum katmanlarının ihtiyaçlarının belirlenmesi kadar, her toplum katmanlarının da kendi ihtiyaçları konusunda bilgi ve fikir sahibi olması gerektiğini vurguladı. “Yeni Anayasa, Türkiye’nin tarihsel kazanımları olan Cumhuriyetin temel niteliklerinden uzaklaşmadan, insan hakları ve özgürlüklerin son noktaya kadar taşınabileceği değişiklikleri içermeli” ifadesiyle konuşmasını tamamladı.

PROGRAM

10.00: Açılış Konuşması

Prof. Dr. Turan Yay, Yıldız Teknik Üniversitesi İktisat Bölüm Başkanı

ANAYASANIN İKTİSADİ TEMELLERİ

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Güler Aras, Yıldız Teknik Üniversitesi

10.05 - 10.30 Prof. Dr. Asaf Savaş Akat, İstanbul Bilgi Üniversitesi

10.30 - 10.55 Prof. Dr. Turan Yay, Yıldız Teknik Üniversitesi

10.55 -11.20 Prof. Dr. Güneri AKALIN, İstanbul Aydın Üniversitesi

11.20 – 11.45 Prof. Dr. Eser Karakaş, Bahçeşehir Üniversitesi

12.05 - 13.00 Soru ve Tartışma

13.00 - 14.00 Yemek

YENİ ANAYASADAN BEKLENTİLER: NASIL BİR ANAYASA?

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Murat Demircioğlu, Yıldız Teknik Üniversitesi

14.00 - 14.25 Prof. Dr. Sibel İnceoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi

14.25 -14.50 Prof. Dr. Mustafa Erdoğan, İstanbul Ticaret Üniversitesi

14.50 – 15.15 Doç. Dr. Ozan Erözden, Yıldız Teknik Üniversitesi

15.15 – 15.40 Avukat Muammer Aydın, Eski İstanbul Barosu Başkanı

15.40 – 16.30 Soru ve Tartışma